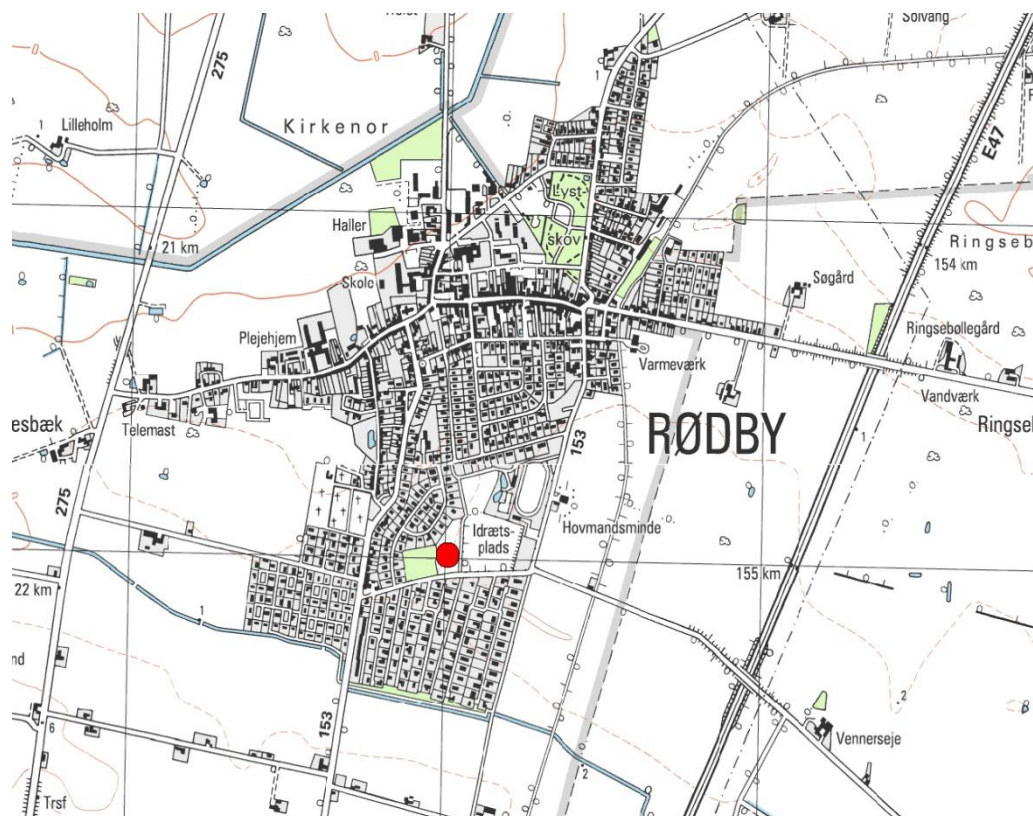

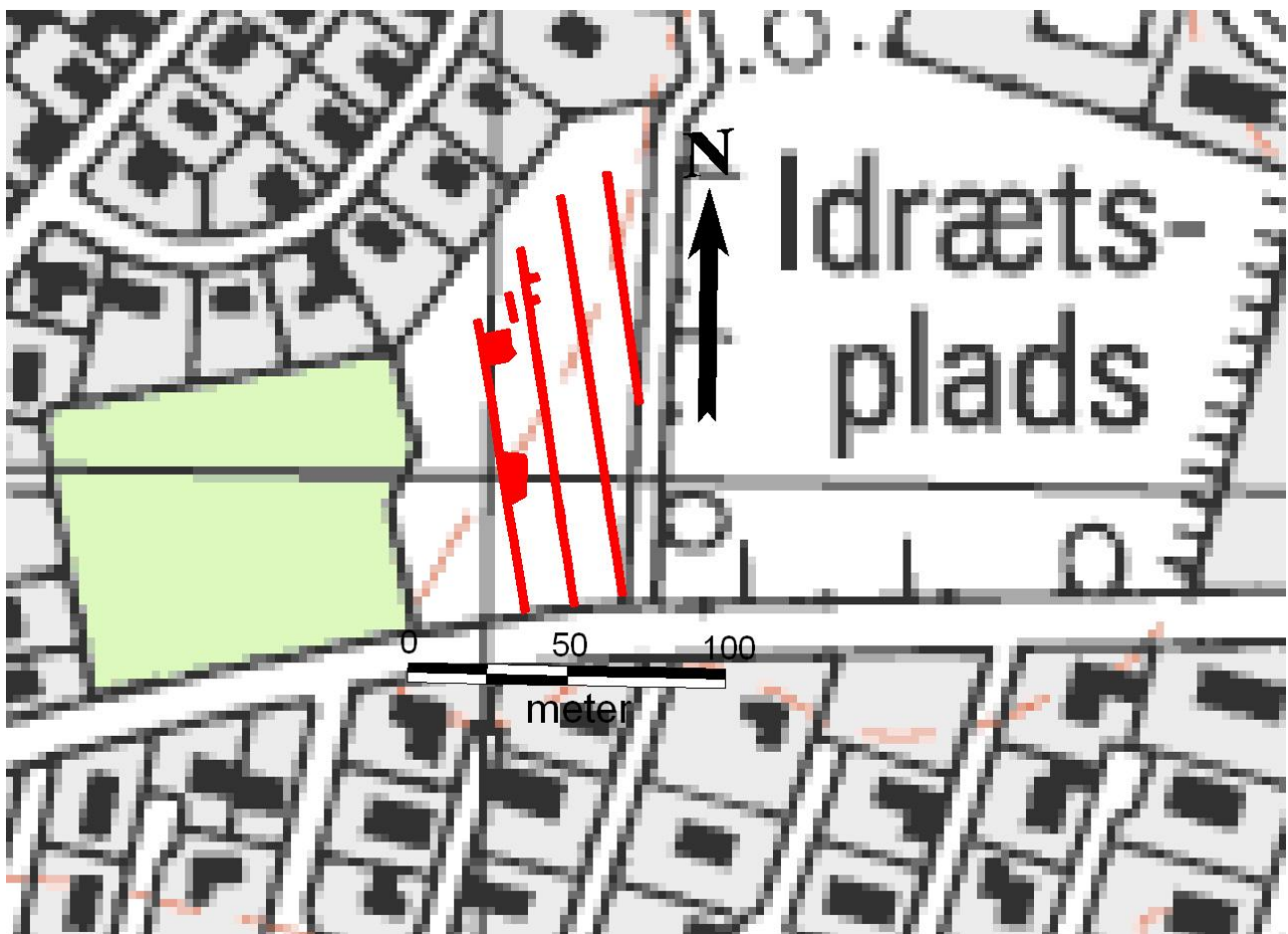
Bygherrerapport for arkæologisk forundersøgelse på Møllevvej (Rødby) udført af Kasper Høhling Søsted for Lolland-Falsters Stiftsmuseum, november-december 2008.

LFS 1992 Møllevvej
KUAS j.nr. 2003-2122-1598
Stednr: 07.03.14-34
Ejerlav og matr.nr.: Rødby Markjorder, 7 da
Sogn: Rødby sogn
Herred: Fuglse herred
Amt: tidl. Maribo amt
Kommune: Lolland kommune

Abstrakt

Forud for Lolland Kommunes byggemodning af et ca. 10.000 m² stort areal på Møllevej i Rødby foretog Lolland-Falsters Stiftsmuseum en større arkæologisk forundersøgelse. Forundersøgelsen resulterede i fund af bebyggelsesspor i form af kulturlag, gruber, kogestensgruber, grøftforløb samt stolpehuller. Nogle af stolpehuller stammer enten fra tagbærende stolper i et 2-skibet langhus eller fra et hegnsforløb. På baggrund af fund af keramik og flint, peges der på en foreløbig datering af bebyggelsessporerne til hhv. bondestenalder, yngre bronzealder/ældre jernalder samt middelalder. Forundersøgelsen bekræfter dermed museets antagelse om, at det nuværende Rødbys bebyggelsehistorie rækker langt tilbage i tid. For at kunne vurdere karakteren af de lokaliserede bebyggelsesspor er det nødvendigt at foretage en egentlig arkæologisk undersøgelse.

Søgegrøfternes placering i undersøgelsesområdet.

Indholdsfortegnelse

Undersøgelsens forhistorie	s. 4
Administrative data	s. 4
Øvrige data	s. 4
Topografi, terræn og undergrund	s. 5
Målesystem	s. 5
Udgravningsmetode	s. 5
Undersøgelsens resultater	s. 5
Fremtidigt arbejde	s. 6
Tidstavle	s. 8

Undersøgelsens forhistorie

Forud for Lolland Kommunes ønske om at foretage byggemodning af matrikel 7ad på Møllevvej i Rødby foretog Lolland-Falsters Stiftsmuseum en arkivalisk kontrol af det berørte areal og området omkring det. På baggrund af de topografiske forhold samt nærheden til bl.a. lokaliteten "Bysjølven", hvor der i de senere år af blevet udgravet kulturlag o.a. bopladsrelaterede anlæg fra vikingetid og middelalder, vurderede museet, at der med stor sandsynlighed også fandtes bebyggelse spor fra forhistoriske og/eller historisk tid på det berørte areal. Med henvisning til dette anbefalede museet, at der blev foretaget en større arkæologisk forundersøgelse forud for byggemodningens påbegyndelse.

Administrative data

Administrativ korrespondance: se museets sag LFS 1992.

Undersøgelsen blev foretaget af LFS og bekostedes af bygherren Lolland Kommune, jvf. museumsloven.

Øvrige data

Forundersøgelsen forløb over 3 dage i perioden mellem torsdag d. 20. november og tirsdag d. 9. december 2008. Daglig udgravningsleder var cand.mag. Kasper Høhling Søstede (KHS) assisteret af cand.mag. Bo Gyldenkerne (BG) (begge udlånt fra Guldborgsund Museum), museumsassistent Thor Homboe (Lolland-Falsters Stiftsmuseum) samt maskinfører Søren Jensen (fra HVH Entreprenør ApS, Maribo). Digital opmåling af søgegrøfter samt anlæg blev foretaget af landmålingstekniker Ditte Knudsen (fra Landinspektør Erik Juhl Christensen, Maribo)

Vejret var i perioden domineret af meget regn, stærk blæst og temperaturer mellem 5 og 10. Regnen gjorde det vanskeligt at foretage udgravning og dokumentation af anlæg.

Våd, mudret og delvis vandfyldt søgegrøft.

Topografi, terræn og undergrund

Undersøgelsesområdet er topografisk set delt i 2. Mod syd og sydøst er terrænet lavtliggende, og sine steder er afstanden til grundvandsspejlet så lille, at der trak vand op i søgegrøfterne umiddelbart efter muldafrømningen. Mod nord og nordvest stiger terrænet jævnt op ad, hvorefter det flader ud. Mod syd afgrænset området af Møllevvej, mod øst og vest af ubebyggede arealer og mod nord af et moderne parcelhuskvarter.

Muldtykkelsen varierer fra ca. 40 til ca. 100 cm. Undergrunden er domineret af gulligt til gulbrunt moræneler.

Målesystem

Alle søgegrøfter og anlæg blev indmålt vha. GPS, hvorfor der ikke blev udlagt et lokalt målesystem. Måledate fra landinspektørfirmaet er blevet leveret i hhv. System 34 og UTMS 32 (ED50) sammen med nivellementer angivet i forhold til DNN (Dansk Normal Nul). Den efterfølgende bearbejdning af de digitale data er sket i MapInfo i UTMS 32 (ED 50).

Udgravningsmetode

I dagene fra den 20. til 21. november blev der vha. en 26 ton gravemaskine på bæltet monteret med en 2 m bred rabatskovl foretaget muldafrømning af 4 tilnærmelsesvis nordsyd-orienterede søgegrøfter udlagt med ca. 15 m's mellemrum.

Efterfølgende blev der, på baggrund af de fundne anlæg, foretaget 2 mindre udvidelser i den vestligste søgegrøft og trukket yderligere en kort søgegrøft mellem de 2 vestligste søgegrøfter. Søgegrøfter, udvidelser og anlæg blev indmålt med GPS. Dernæst blev der foretaget detektorafsøgning, og alle genstande fundet i toppen af anlæggene blev indsamlet.

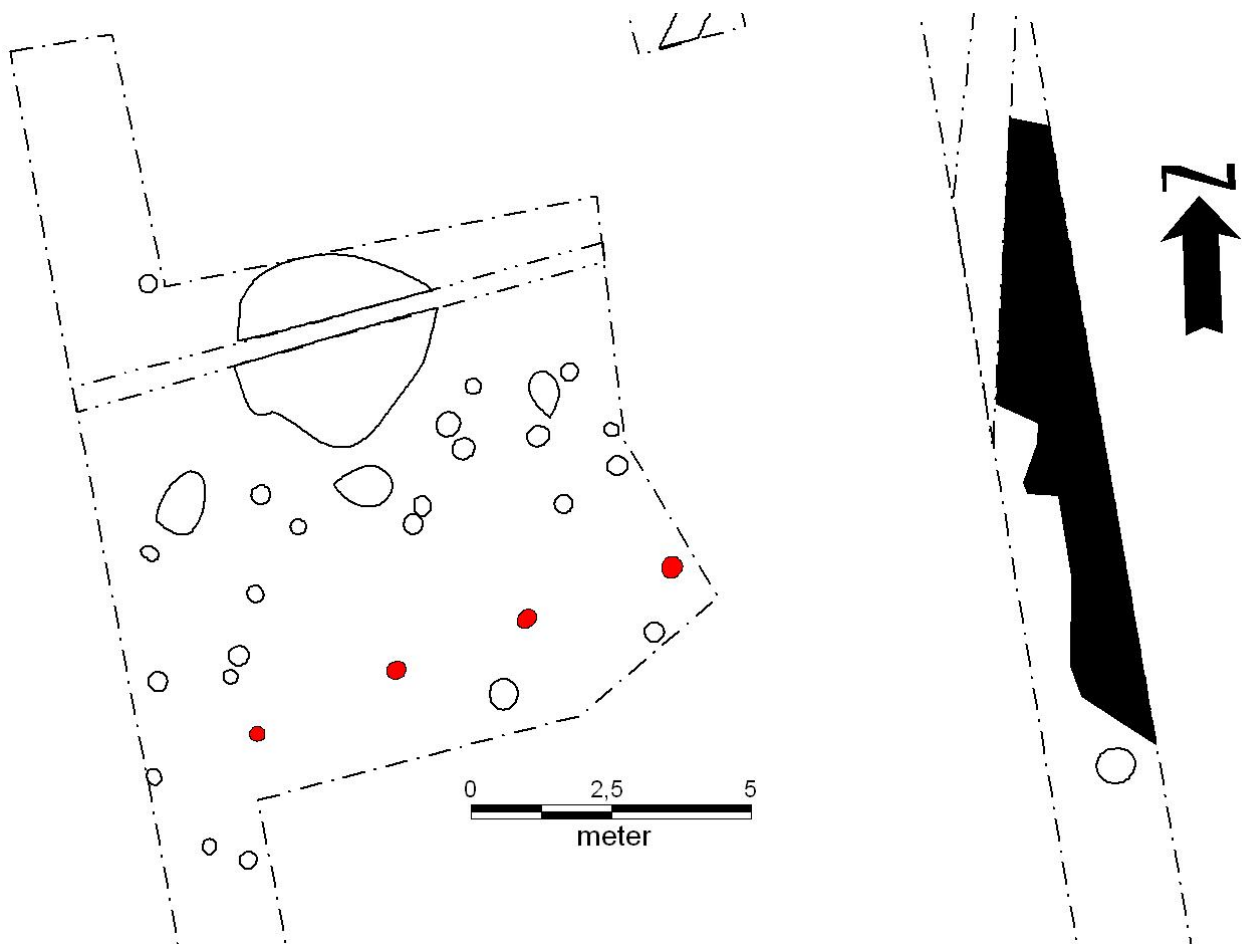
Pga. kraftig regn blev forundersøgelsen herefter indstillet og først genoptaget igen den 9. december, hvor et udvalgt antal anlæg blev udgravet (snittet) bl.a. med det formål at vurdere karakteren af dem og for at gøre daterende fund. Snitningen af anlæggene blev foretaget vha. skovl, spade og graveske. Efterfølgende blev alle anlægsprofiler tegnet i målestokforholdet 1:20. Endvidere blev enkelte anlæg også fotodokumenteret i fladen og/eller profil. Til slut blev nogle af de anlæg, hvor der i forbindelse med snitning var gjort fund, fuldstændig udgravet (tømt).

Undersøgelsens resultater

Under forundersøgelsen blev ca. 950 m² af det i alt ca. 10.000 m² store område muldafrømmet svarende til en dækningsprocent på ca. 10 %.

I søgegrøfterne blev der afdækket 108 anlæg fra forhistorisk eller historisk tid fordelt på 71 stolpehuller, 30 gruber, 2 kogestensgruber og 1 kulturlag (dertil kommer et antal moderne forstyrrelsen i form af drængrøfter). Antallet af anlæg skal tages med et vist forbehold, da kun ca. 15 % blev udgravet i forbindelse med forundersøgelsen.

Der blev afdækket anlæg i samtlige søgegrøfter, men koncentrationen er størst i den nordlige del af de 2 vestligste søgegrøfter. Blandt de mest interessante anlæg er en række på 4 tilnærmelsesvis østvest-orienterede stolpehuller beliggende med en indbyrdes afstand på ca. 2,0-2,5 m i den vestligste søgegrøfts nordligste udvidelse. Forløbet repræsenterer sandsynligvis resterne af hegnsforløb eller den tagbærende konstruktion i et 2-skibet langhus.

Stolpehulsrækken og kulturlaget markeret med hhv. rødt og sort.

Er sidstnævnte tolkning korrekt, skal langhus formodentlig ses i relation til et andet interessant anlæg i form af et kulturlag, som ligger umiddelbar vest for rækken af stolpehuller i den næste søgegrøft. Kulturlaget blev ikke udgravet, men i dets overflade sås flere mindre anlæg, og der blev bl.a. opsamlet flintredskaber (skiveskrabere) samt ornamenterede keramik (skår fra lerkar), som sandsynligvis skal dateres til bondestenalder (nærmere bestemt til den såkaldte tragtbægerkultur, dvs. tidsperioden fra ca. 3900 f. Kr. til 2800 f. Kr.).

Ud over de nævnte genstande blev der også hjemtaget fund fra andre anlæg. Fundene omfatter forarbejdet flint, keramik, større eller mindre fragmenter af dyreknogler samt -tænder. Da fundene af keramik er meget begrænsede og fragmentariske, er det vanskeligt at foretage entydige dateringer af det. Ud over de allerede omtalte lerkarskår fra bondestenalder optræder der skår fra middelalder (formodentlig 1200- eller 1300-tallet) og sandsynligvis også fra yngre bronzealder/ældre jernalder (dvs. tidsperioden fra ca. 1000 f. Kr. til ca. 375 e. Kr.).

Fremtidigt arbejde

På baggrund af forundersøgelsens resultater kan det konkluderes, at det vil være nødvendigt at gennemføre en egentlig arkæologisk undersøgelse (udgravning) på arealet forud for en fremtidig byggemodning eller anden anlægsaktivitet.

Et af stolpehuller i det mulige langhus før udgravning. Pga. udvaskning og dårlige dokumentationsforhold anes stolpehullet kun som et gråligt fyldskifte i det lysere undergrundsler.

Formålet med den arkæologiske undersøgelse vil være at forsøge at belyse karakteren samt den nærmere datering af de lokaliserede bebyggelsesspor med særlig fokus på undersøgelsen af det mulige langhus og kulturlag fra bondestenalderen.

Den arkæologiske undersøgelse vil ikke alene kunne bidrage med ny viden om den bebyggelsehistoriske udvikling omkring Rødby. Den skal også ses i et bredt perspektiv, idet lokaliteten ligger umiddelbart øst for den store arealreservation, som Lolland Kommune har foretaget i forbindelse med anlæggelsen af broen over Femern Bælt, og hvor det kommende Museum Lolland-Falster i nærmeste fremtid forventer at gennemføre flere arkæologiske forundersøgelser og undersøgelser.

Afslutningsvis skal der gøres opmærksom på, at der i forbindelse med en eventuel undersøgelse må påregnes udgifter til zoologiske analyser pga. de gode bevaringsforhold for dyreknogler. Endvidere må der påregnes ekstra udgifter, hvis undersøgelsen skal gennemføres i vinterhalvåret.

Nykøbing Falster, den 19. december 2008
Kasper Høhling Søsted
Arkæolog

Tidstavle:

Tidsalder	Periode	År
Nyere tid	Nyere tid	efter 1660
Renæssance	Renæssance	1536-1660
Middelalder	Senmiddelalder Højmiddelalder Tidlig middelalder	1066-1536
Vikingetid	Yngre vikingetid Ældre vikingetid	793-1066
Jernalder	Germansk jernalder Romersk jernalder Førromersk jernalder	793 e.Kr. – 375 e.Kr. 375 e.Kr. – 0 0 – 500 f.Kr.
Bronzealder	Yngre Bronzealder Ældre Bronzealder	500 f.Kr. – 1100 f.Kr. 1100 f.Kr. – 1700 f.Kr.
Yngre stenalder (Neolitikum)	Dolktid (Senneolitikum) Stridsøkse/Enkeltgravskultur (Mellemlolitikum B) Jættestue/Tragtbægerkultur (Mellemlolitikum A) Dyssetid/Tragtbægerkultur (Tidlig neolitikum)	1700 f.Kr. – 2350 f.Kr. 2350 f.Kr. – 2800 f.Kr. 2800 f.Kr. – 3300 f.Kr. 3300 f.Kr. – 3900 f.Kr.
Ældre stenalder (Mesolitikum)	Ertebøllekultur Kongemosekultur Maglemosekultur Ahrensburgkultur	3900 f.Kr. – 5400 f.Kr. 5400 f.Kr. – 6400 f.Kr. 6400 f.Kr. – 9600 f.Kr.
Oldstenalder/istidsstenalder (Palæolitikum)	Brommekultur (Allerød) Federmesserkultur (Allerød) Hamborgkultur (Bølling)	9.600 f.Kr. – 12.000 f.Kr. 12000 f.Kr. – 12700 f.Kr.